

MÀRIUS DÍAZ BIELSA. UNA PEÇA CLAU EN LA BADALONA DEMOCRÀTICA

MARIA JULIÀ I FERNÁNDEZ

Graduada en Humanitats

Resum

Màrius Díaz Bielsa fou el primer alcalde democràtic de la ciutat de Badalona després de la Guerra Civil. L'objectiu del present article és aprofundir en la persona del batlle que va estrenar la democràcia a l'esmentat municipi. El seu carisma i la feina ben feta van aconseguir que la seva ciutat adoptiva cregués en ell i en el seu projecte. Va ser, i ho segueix essent, un home compromès amb la societat en la lluita cap a la democràcia i la igualtat, així com una persona d'acció. Avui dia, passats gairebé quaranta anys, quan es parla de Màrius Díaz Bielsa a Badalona, tothom té unes paraules de lloança i fins i tot de nostàlgia. Quan estudiem l'evolució històrica dels fets i dels protagonistes, veiem com de rellevant va ser Màrius Díaz Bielsa en tot aquest procés. En resseguir la seva vida, doncs, veiem també la nostra història.

Paraules clau

Democràcia, Màrius Díaz Bielsa, PSUC, Ajuntament, Badalona.

El 28 de febrer de 2020 Màrius Díaz Bielsa fou nomenat oficialment fill adoptiu de la ciutat de Badalona.

Nascut a Barbastre, de ben jove ja va conèixer Badalona en primera persona. I s'hi va quedar. Va fer-hi arrels i va construir-hi vincles. Màrius Díaz va aprendre a estimar Badalona i Badalona també l'ha estimat des de llavors.

La primera nota de premsa en la qual es proposava el nomenament de Màrius Díaz Bielsa com a fill adoptiu de la ciutat es va emetre el 18 de novembre de 2019. Aquest nomenament es va aprovar en el Ple extraordinari del 26 de novembre i en el Ple del 26 de gener de 2020 es va fer l'acte protocol·lari per fer saber al poble que aviat es concediria aquesta condició a Màrius Díaz. El 28 de febrer de 2020 va ser el dia del nomenament. Entre la gent que l'esperava hi havia alguns dels seus regidors, polítics de la Transició a Barcelona, amics i familiars. Quan va arribar, va anar saludant tothom i gairebé no podia entrar a l'Ajuntament perquè tothom volia saludar-lo i abraçar-lo.

A part d'aquest acte del consistori, un grup d'amics de Màrius Díaz va organitzar un acte més personal, amb un aire menys institucional, que es va celebrar al Teatre Principal (actualment Margarida Xirgu).

Màrius Díaz entre els seus companys: Pedro Jesús Fernández i Manuel Armentero, minuts abans que fos nomenat fill adoptiu de Badalona. Fotografia: Maria Julià.

Festa d'homenatge a Màrius Díaz al Teatre Principal (Badalona). A l'escenari: Enric Julià, Lúdia Heredia, Màrius Díaz Bielsa i Màrius Díaz Lleal. Fotografia: Maria Julià.

De ciutadà nouvingut a badaloní compromès

Màrius Díaz Bielsa va néixer a Barbastre (Osca) el 6 d'agost de 1933, fill d'un directiu de la CAMPSA, i va viure la guerra i la repressió. El lloc on va néixer va ser escenari d'innombrables execucions entre els anys 1936 i 1945. En un primer moment el bàndol republicà va ser l'executor, però a partir del 1938 van ser els que s'havien revoltat els que van començar a portar a terme execucions en massa. En aquest ambient va viure Màrius Díaz els seus dies d'infantesa. El seu amic i posterior company de govern, Jaume Solà, explica que, de petit, Màrius i els seus amics jugaven amb els *sesetes* que trobaven a la paret, que eren les restes dels cervells dels que havien estat afusellats. Probablement el nen

Màrius ja va retenir a la memòria la importància de la convivència entre les persones.

Quan tenia 17 anys, concretament al mes de juny de 1950, el jove es va desplaçar a fer un examen a la Universitat de Barcelona. Un cop fet, va tornar a Barbastre a passar l'estiu. A l'octubre d'aquell mateix any, va anar a Badalona per quedar-s'hi a viure. En un primer moment, va residir al carrer 27 de Enero (ara Francesc Macià), a casa d'uns parents, i després va estar vivint a diferents domicilis, però sempre a prop de carrer de Mar, la zona més concorreguda de la ciutat.

Màrius Díaz va néixer a Barbastre però, com ell mateix expressa, després d'acabar el batxillerat, el seu pare, que era molt pro

Catalunya i atret per Barcelona, el va enviar a Badalona. Era un asturià de Gijón amb bons amics a Catalunya, que van aconsellar-li que enviés el jove a estudiar a Catalunya. El pare volia que fos enginyer, però Màrius volia ser mariner com els seus avis i rebesavis. Ell havia vist moltes cartes de navegació del nord d'Àfrica i del Carib a la casa de Barbastre. Aquest fet el va marcar de petit per decidir el seu futur.

Va començar a estudiar a l'Escola Nàutica de Barcelona. Als matins estudiava i a les tardes es relacionava amb els seus amics del Centre Aragonès de Badalona. Tal com el mateix Màrius relata, la seva primera feina en aquesta ciutat va ser d'aprenent a la foneria Vilallonga. També explica que el primer dia que va veure la fumera de la foneria es va sentir com el protagonista de *Cien años de soledad*, el coronel Aureliano Buendía, quan relata el moment en què el seu avi el va dur a veure un escamot d'afusellament.

Màrius explica que a ell li va passar el mateix. Aquell dia, en veure la fumera que sortia de la foneria, va pensar que era un gran incendi. No sabia què era una foneria. En apropar-s'hi, va veure que de la fumera sortia una cosa vermella. Es va quedar mirant fixament i es va adonar que allò era ferro líquid. Com en la novel·la citada, aquella imatge el va atrapar, en veure el ferro fos, i va tenir clar que volia treballar allà.

L'any 1955 va començar a treballar a la foneria, que era al carrer de Francesc Macià, de Badalona. Li agradava la feina, i gràcies a la seva habilitat i destresa, en poc temps va començar a fer feines tot sol, i en un any ja va ser encarregat. Més tard, li van oferir ser cap que gairebé era com ser director. Màrius, un jove espavilat i treballador, s'estaria a la foneria fins a l'any 1960. En aquell moment, va decidir muntar un taller pel seu compte i deixar els estudis. Així ho explica el seu amic Jaume Solà: "En Màrius era un tio molt espavilat amb una gran habilitat manual i una gran decisió personal".

Màrius era, doncs, un noi jove que estudiava i treballava, i es guanyava la vida a la foneria Vilallonga. Com ell mateix diu, amb 18 anys guanyava 1.000 pessetes al mes i això era bastant per a un jove. El pare li pagava els estudis. Les millores econòmiques el van dur a fer un canvi d'habitatge a un lloc més espaiós, i així successivament fins que, cap als anys seixanta, va acabar vivint de lloguer en un pis a la Rambla, una de les zones més preuades de la ciutat. Li agradava aquella zona, de la qual no es va moure mai, fins, com veurem més endavant, després de la seva jubilació.

Un dia va veure un anunci en el qual es demanava un enginyer per a una empresa hidrometal·lúrgia. Màrius no n'era, però el seu caràcter, segur d'ell mateix, no li va impedir presentar-s'hi. Hi havia enginyers que optaven al lloc, però Màrius tenia un punt a favor: havia estudiat nàutica i coneixia molt bé com es fabricava un vaixell. El van contractar en un primer moment a Badalona i poc temps després va haver d'anar a Gavà a muntar la fàbrica. Un cop acabada, li van oferir el lloc de director, que va desenvolupar fins que va ser alcalde de Badalona. Es tractava d'una empresa anglesa anomenada Damper Ibèrica, i que tenia moltes seues al món. Allí va conèixer al capità Francesc Lleal, el pare de la seva futura dona.

Curiosament, tot i haver estudiat nàutica, va embarcar només un cop, de Cartagena a Palma de Mallorca. Així i tot, va dedicar la seva vida professional a muntar quilles i altres peces per a vaixells. Tal com el mateix Màrius relata, un cop es va endinsar en el món laboral, va freqüentar menys el Centre Aragonès i es relacionà més amb els cercles de gent de Badalona. Va aprendre català per convicció perquè, segons les seves paraules, era una cultura que el va captivar i no tenia res a veure amb les coses que li havien dit.

Màrius fa amics nous, com el dibuixant Enric Sió i la seva dona la Glòria Boada. A l'octubre de 1959 Màrius Díaz Bielsa entra al

PSUC (Partit Socialista Unificat de Catalunya), juntament amb una noia que havia conegut. Es deia Teresa. Ells quatre formen la primera cèl·lula estable al centre de Badalona. Organitzar-se en un partit polític clandestí no era gens fàcil. Temps enrere, relata Màrius, Enric Sió i ell ja parlaven del PSUC. Màrius no en sabia gaire o gens, del partit. Va haver de passar un temps fins que van estar preparats per organitzar-se i fins que els van avalar per poder-hi entrar. S'havien de conèixer les persones, com pensaven i la vida que portaven. Si no es feia així, podia ser perjudicial per al partit.

De les persones que van formar les cèl·lules, Màrius Díaz recorda Abilio Campos. Dels altres no en vol parlar, no està segur que vulguin desvetllar-ho. Abilio va entrar amb ells a la cèl·lula del centre de Badalona, i Sió i Glòria Boada van passar a Barcelona. Recorda també que en van formar una de fins a vuit persones, fins que la van subdividir per motius de seguretat. Entre ells, hi havia els companys de partit, Josep Gual Lloberes i també Manuel Moreno Mauricio, a qui van tenir a casa i a la cèl·lula.

Explica Màrius Díaz: “La formació política dins de les cèl·lules era contínua, cada dia parlaven de política, però cada dia, cada dia. En comptes de veure la televisió o els programes escombraria, discutíem de política i de tot, i llegíem productes francesos... Jo en aquells moments era solter i tenia il·lusió per parlar i discutir de tot, Rambla amunt Rambla avall”.

Tenien inquietuds de saber. Fins i tot quan Teresa estudiava a la facultat, ell l'anava a buscar per poder escoltar el seminari del professor Sacristán. Era obert i es podia fer. Així i tot, s'hi va matricular, ja d'adult, per poder anar a les classes que li agradaven. Eren persones amb l'esperit contínuament obert al coneixement i a la discussió.

Màrius treballava, es guanyava bé la vida. Gràcies al seu caràcter inquiet i afable va començar a fer amics. Els diumenges es trobaven al Fillol per fer el vermut, i va establir contacte amb entitats culturals del centre de Badalona, com les Joventuts Musicals.

En aquell moment Màrius ja havia muntat el seu propi taller, ell ja estava organitzat al PSUC i dins del taller, amagada en una doble paret, hi tenia una màquina ciclostil, amb la qual imprimien els fulls de propaganda del partit. Eren moments perillosos i de forta repressió si et descobria la policia del règim franquista.

L'any 1963 es va casar amb Teresa Lleal, la filla de Francesc Lleal, que era capità de vaixell, una gran persona. Sogre i gendre havien tingut enormes discussions, discussions molt franques. Com eren tots dos: gent molt franca i directa.

I van anar a viure a la Rambla, al carrer de Santa Madrona, núm. 50. El fet de tenir casa pròpia, a la parella els va permetre poder fer reunions clandestines del partit. No perdien el temps i, tal com Màrius relata, tenien dues portes. Una donava a la Rambla i l'altra, al carrer de Sant Pau. En aquells moments la policia vigilava i ells aprofitaven per entrar o sortir segons els convenia, per no ser vistos. Un cop van començar a venir els fills i l'espai els quedava petit, es van traslladar al carrer de Sant Joaquim, núm.9, on van residir tota la vida.

La cèl·lula estava al servei del partit i la formaven quatre o cinc persones. Quan es feia més gran, es dividia per tornar a ser quatre. D'aquesta manera, si la policia els agafava, era més difícil desorganitzar l'engranatge. A Badalona en aquell moment hi podia haver unes 200 persones organitzades en aquest format. Estem parlant dels primers cinc anys de la dècada dels seixanta. Màrius Díaz recorda al centre tres o quatre cèl·lules, al barri de Sant Crist, també a Morera, a Llefià, a Canyet (l'Oliva) i altres àrees. Després

es va formar Comissions Obreres (CCOO) i amb el seu suport es van poder crear més cèl·lules.

Tenia una gran complicitat amb Teresa, tots dos eren persones compromeses, empàtiques i amb molta cultura. Un cop van tenir els fills, la parella va continuar amb la seva lluita antifranquista al costat del PSUC. Màrius recorda quan Teresa amagava els fulls que acabaven de sortir del ciclostil sota el cotxet del petit Màrius per anar a deixar-los a Barcelona, a la vora de la plaça de Palau. Mai no sabien qui era el receptor, els deixaven en una adreça i algú els recollia. Així es funcionava en temps de clandestinitat. Era la manera que si t'agafaven no poguessis descobrir altres cèl·lules.

Eren valents. Un cop Màrius va tenir cotxe, anaven a Barcelona, a la ronda Universitat cantonada amb el carrer de Balmes, a comprar molts fulls de paper. Després es convertien en fulls de mà, que imprimien en el taller que Màrius es va muntar un cop va sortir de la foneria de Badalona. El va tenir des del 1960 fins al 1964 i, en part, era una tapadora per poder imprimir i després distribuir aquestes *octavilles*.

La seva inquietud també el va dur a muntar una llibreria, Al Vent, amb la seva cunyada, Neus Ronda. Tot i que ell mateix coneixia editorials i distribuïdores de llibres semiclandestines, reconeix que es va sorprendre el dia que va entrar a Rodes, una d'aquestes llibreries. Màrius Díaz recorda que hi havia una habitació gran i que estava plena de llibres prohibits, com ara d'editorials sud-americanes, franceses o llibres de la Unió Soviètica. Anys més tard recordaria, en llegir *L'ombra del vent*, de Carlos Ruiz Zafón, haver tingut la mateixa sensació que va experimentar el protagonista en veure una habitació plena de llibres, però sobretot, plena de llibres prohibits. Aquell panorama era una meravella des del punt de vista ideològic, cosa que aquí, ni a Espanya ni a Catalunya, no

era fàcil de veure. Com podeu comprendre, el soci de Neus Ronda va portar aquestes obres a la nova llibreria de Badalona.

La llibreria la van posar perquè no n'hi havia gaires, a Badalona. Es van fixar en les idees de les llibreries de França, es van associar i hi venien llibres de tota mena, també de política i temes socials. Van tenir molta ajuda d'alguna distribuïdora per dur llibres que venien d'Amèrica del Sud que parlaven de política i que aquí no estaven permesos.

Neus Ronda explica que, gràcies a ell i als seus contactes, es van poder dur a la llibreria volums que no es veien per Badalona, que provenien del propietari de la llibreria El Cinc d'Oros, de Barcelona, Pablo Bordanova; o d'alguna altra també de Barcelona, com la de les Punxes. Neus no sabia ben bé com Màrius Díaz tenia aquests contactes, però hi eren, i els llibres prohibits arribaven a Al Vent. Llibres com *El Capital*, de Karl Marx o el *Llibre Roig*, de Mao. Eren coses que no es parlaven, explica la Neus, però d'alguna manera Màrius Díaz tenia aquests contactes. Neus Ronda moltes vegades havia de redistribuir els llibres a les prestatgeries perquè no es veiessin tant si entrava la policia.

Pere Ruzafa, Toni Gual, fill de Josep Gual o Emili Muñoz eren clients assidus de la llibreria, gent de Badalona, els "progres", com deia Neus. Van aconseguir que hi anés el dibuixant Perich, i és que també hi feien tertúlies. Com hem dit abans, no era una llibreria com les que hi havia a l'Espanya de l'època. Feien presentacions de llibres, cosa impensable als anys setanta. També hi anà Vargas Llosa, que semblava una persona d'esquerreres en aquell moment, tot el contrari que ara, segons exposa Neus Ronda.

Ella explica una anècdota molt divertida perquè ens adonem del caràcter de Màrius Díaz. Una vegada, les dues parelles i els nens van anar a Turquia en cotxe. Van fer nit en un poble i, quan es

van despertar, Màrius no hi era. Es veu que havia fet relacions amb gent del poble, i fins i tot els havien convidat a tots a un casament. Així era Màrius Díaz, un home afable que es feia amb tothom, encara que fos a l'altra banda del món.

De la seva època a la clandestinitat, Màrius Díaz estava a l'aparell de propaganda, que era relativament important. Ell mateix explica que si queia ell, tot un seguit de gent queia a continuació i aquest fet era molt perillós, ja que l'aparell de propaganda funcionava molt bé a Badalona. Hi treballava gent de valent i quan es demanava alguna cosa, l'endemà ja estava feta. La seva consigna era no interferir en res d'allò que feien els altres companys. A banda de ser una característica de com es treballava en temps de clandestinitat, també comenta que ell era un director de fàbrica, que alhora era soci-propietari de la llibreria i conegut a Badalona. De fet, quan més tard va ser alcalde, molta gent se sorprenia que Màrius Díaz hagués estat al PSUC. Tot i ser sempre militant de base, creu que va ser discret, i per això va sorprendre molta gent, que sabien que era d'esquerreres, però ser del PSUC, era diferent.

Situant-nos a l'època, un cop els partits polítics van entrar en la legalitat, es va fer una reunió amb amics i veïns per fundar l'Associació de Veïns del Centre de Badalona. Anteriorment, ja hi havia hagut converses amb Jaume Solà i Francisco Padrós entre altres. Tots eren persones actives en l'associacionisme: Joventuts Musicals i Centre Excursionista de Catalunya. També recorda que es va fundar la revista *Comarca Express*. En aquella reunió no es va fundar l'associació perquè Màrius, amb el seu caràcter intens i aclaparador, va estar explicant el seu viatge a Cuba i no van poder avançar. Així, doncs, va ser a la setmana següent i va ser ell mateix, amb Josep Zamora, el que va escriure els estatuts fundacionals, que va copiar de l'Associació de Veïns de Sabadell, molt activa durant l'època de la Transició.

Cal comentar que bona part de la connexió de Màrius Díaz amb la gent del centre de Badalona li va venir per mitjà del seu casament amb Teresa Lleal, una dona molt potent intel·lectualment i a la vegada molt activa en els moviments associatius del centre de la ciutat, una dona a la qual se li hauria d'escriure una biografia, com constata Margarida Abras.

El govern de Màrius Díaz

Per parlar del govern de Màrius Díaz és important, en primer lloc, anar una mica enrere i veure com des del PSUC li proposen de ser el candidat a l'alcaldia. I com, després de tota la feina feta, rep el suport dels ciutadans de Badalona per convertir-se en l'alcalde de la ciutat. A continuació, mirarem la figura de Màrius Díaz com a alcalde i persona.

Per començar, doncs, Màrius Díaz va semblar el candidat idoni per encapçalar la llista del PSUC a les eleccions de 1979 per moltes raons. D'entrada, era un home que parlava bé, tenia arrelament al PSUC i a les associacions veïnals. Era una persona agradable i amb carisma, amb bona planta, no tenia cap passat franquista, tenia perfil de líder.

A part de les seves característiques personals i particulars, encarnà un perfil de persona emigrant, arrelada al centre de Badalona. Això li aportà una connexió amb la gent de fora alhora que tenia complicitat amb la gent de Badalona de tota la vida. A més, estava casat amb Teresa Lleal, de família ben coneguda a la ciutat.

Cal tenir en compte també que Màrius Díaz era un tècnic directiu amb nivell, que tenia capacitat intel·lectual, directiva i de gestió. Era un home molt executiu, més d'acció que de pensament. També fou un home reflexiu, però que de seguida volia passar a l'acció, a fer les coses.

Màrius recorda aquells moments. Era un militant de base juntament amb Teresa. Quan al partit i la Comissió Política local van pensar en ell, Alfredo Amestoy i la seva dona van anar a casa de Màrius i li van proposar de ser cap de llista. Va haver de reflexionar i valorar les conseqüències personals i professionals que tenia el fet d'acceptar el repte. A més, pensava que hi havia altres persones al partit més mereixedores d'aquest privilegi, com algunes figures històriques del PSUC que havien lluitat més en moments difícils. Tot i haver viscut la clandestinitat, Màrius creia que hi havia gent que havia sofert represàlies i que s'havien exposat més.

Emili Muñoz, militant i posteriorment secretari polític del PSUC, recorda que el partit buscava algú que no fos vist com un home de barri, sinó que tingués atractiu per a les forces econòmiques. Bé és cert, com apuntava Màrius mateix, que hi havia altres candidats. Manuel Armentero, un home important i prestigiós als barris de la Salut i Llefià; Alfredo Amestoy, que tenia molt reconeixement en els moviments socials; també gent de CCOO molt activa a les fàbriques. Però si es volia guanyar l'alcaldia, havia de ser una persona ben vista per altres sectors i no únicament pels del partit. Jaume Solà i algun altre company també el van animar i quan Alfredo Amestoy va tornar a proposar-li-ho, va acceptar. Va sorprendre a molts que Màrius Díaz anés de cap de llista del PSUC a Badalona, però no va sorprendre aquells que ja el coneixien, per exemple, per haver muntat l'Associació de Veïns del Centre. Es va proposar el seu nom al Comitè Local i es va aprovar.

El perfil de la candidatura encapçalada per Màrius Díaz va donar la imatge volguda. Ja no era una candidatura dels comunistes, sinó que era una candidatura ciutadana, de progrés, catalanista, molt oberta. La meitat dels onze candidats eren independents, com ara Joan Soler Amigó, Jaume Oliveras o Jaume Solà. Per aquest motiu, i per l'arrelament als barris i a peu de carrer, l'eslògan en

aquells moments fou molt net i molt clar: "Ja ens coneixes!" No calia explicar gaire més, feia molt de temps que treballaven als barris, a les associacions de veïns, a les entitats culturals.

La competència era dura, el PSC presentava una candidatura molt atractiva i amb gent molt activa. El cap de llista era Joan Blanch, home del centre de Badalona i ben vist per la gent de negocis. Això posava les coses més difícils al PSUC.

La primera campanya electoral del PSUC es va gestar des de la direcció del partit a Barcelona. Va tenir un equip de dissenyadors molt interessant. Tothom va estar d'acord en el fet que la campanya va ser impressionant, amb un eslògan impactant: "Vota PSUC, ja ens coneixes". Hi havia il·lusió per part dels militants i tots recorden amb emoció l'enganxada de cartells.

El mateix Màrius Díaz recorda que van fer moltíssimes coses per tal de recaptar diners. Recorda que en aquell moment hi havia mil militants al PSUC, l'aportació d'ells també va ser important, tots aportaven una part del seu salari. El partit va haver de demanar crèdits i es van recollir molts diners a Badalona. Moltes aportacions provenien d'una part de la dreta civilitzada del franquisme, industrials o comerciants, i Teresa era l'encarregada de recollir els diners que aportaven cada mes. Molts no eren votants del PSUC, però sí que recolzaven Màrius Díaz com a alcalde. Aquest fet és indicatiu de la personalitat del polític i de la confiança que donava fins i tot a persones alienes al seu tarannà ideològic.

Un dels encerts del PSUC en presentar la llista electoral va ser que estava formada per persones molt vàlides i molt ben situades arreu. Eren persones implicades en la societat i molt compromeses en la vida de ciutat. La confecció de les llistes la va elaborar la comissió de política local. Van prendre les decisions que van creure més encertades, com apostar pel potencial de Màrius Díaz

Mural campanya electoral. Josep Cortinas. Museu de Badalona. Al. Fons Josep Cortinas.

o considerar que Jaume Oliveras, tot i no ser en aquell moment del PSUC, havia d'ocupar un dels primers llocs a la llista.

Màrius Díaz recorda que no estava convençut que guanyarien. Tenien molta il·lusió i molta energia, però tot estava per decidir. Aquell vespre del 3 d'abril de 1979, Jaume Solà, Jaume Oliveras i Màrius Díaz es van trobar al local. Jaume Solà i Jaume Oliveras li van donar la notícia: havien acabat de comptar els vots i havien guanyat. Màrius Díaz va sentir un cert rubor.

Van anar cap a l'Ajuntament, van pujar les escales i allà els va rebre el secretari de la corporació. Després, Màrius Díaz ja recorda de sobte la plaça plena de gom a gom. Havien guanyat! De la llista presentada, onze candidats entrarien a formar part del govern, a més, és clar, de Màrius com a alcalde.

De la petita burgesia catalanista del centre de Badalona va acabar obtenint molts vots, encara que era un sector que tradicionalment hauria votat PSC o CiU. Això també és una mostra de la repercussió de la proposta del PSUC.

Per fer-se càrrec del govern de la ciutat, PSUC, PSC i CiU van signar el Pacte de Progrés. Encapçalat per Màrius Díaz com a alcalde, hi havia, segons *Revista de Badalona* del 18 i 21 d'abril de 1979, tres tinents d'alcalde adjunts: Alfred Amestoy (PSUC), Joan Blanch (PSC) i Pere Sió (CDC). Pel que fa al primer equip de govern, que ben aviat començaria a patir variacions, estava format per: Enric Flò (PSC) a la Regidoria d'Hisenda, amb Jaume Oliveras (PSUC) al capdavant de la Regidoria Adjunta de Patrimoni; Jaume Solà (PSUC) a Urbanisme i Obres amb Ferran Bello (PSC) a la Regidoria Adjunta d'Habitatge; Justo Pageo (PSC) com a responsable de Serveis Municipals, amb dues adjuntes, Pilar Cantero (PSC) a Mercats i Lluïsa Longas (PSUC) a Transports; Joan Soler Amigó (PSUC) era el regidor d'Ensenyament i Cultura amb

la Regidoria Adjunta d'Escoles a càrrec de Pedro Jesús Fernández (PSUC); Antoni Barbarà (PSUC) era el responsable d'Ecologia i Medi Ambient; Joan Monés (CDC) de Sanitat, amb la Regidoria Adjunta de Serveis Socials a cura de Maite Arqué (PSC); Juan Felipe Ruiz (PSC) encapçalava Règim Interior amb la Regidoria adjunta d'Estadística a càrrec de Josep M. Boada (PSUC); Manuel Armentero (PSUC) era el regidor de Descentralització, Participació i Promoció Ciutadana; Cipriano López (PSC) tenia la Regidoria de Treball i Foment, amb l'adjunta d'Atur a càrrec de Juan Gómez Alba; Julio Molina portava Joventut i Esplai; i la Regidoria d'Esports tenia com a responsable Desideri León.

Com hem apuntat, durant l'etapa 1979-1983 va haver-hi diverses modificacions en algunes regidories obtingudes pel PSUC. Al març del 1980 Alfredo Amestoy va plegar per anar al Parlament de Catalunya (en haver-se produït les primeres eleccions autonòmiques el 20 de març de 1980) i va entrar en el seu lloc Àngel Navarro.

Joan Soler Amigó, independent dins la llista del PSUC, regidor de Cultura, va dimitir a l'abril de 1981 per anar a l'Hospitalet de Llobregat, al Departament d'Ensenyament. En el seu lloc, va entrar Joan Antoni Hurtado. Al febrer, Julio Molina havia dimitit per anar al servei militar, i al seu lloc entraria Miguel Guerrero. El 1982, l'escissió del PSUC va provocar l'expulsió de Juan Gómez Alba i Miguel Guerrero Sánchez que van haver de dimitir per donar pas a Juan Cabello i Berta Guirao. També aquell any va plegar Antoni Barbarà, i al seu lloc va entrar Jordi Pérez Sabaté.

Pel que fa als regidors del PSC, Justo Pageo va dimitir per motius personals i el va substituir José Herrero.

Tots aquests canvis van comportar variacions i reestructuracions en el cartipàs municipal, als quals cal sumar que el 1981, després

de les eleccions al Parlament de Catalunya, CiU va passar a l'oposició, de manera que el govern de la ciutat va quedar en mans del PSUC i el PSC.

Emili Muñoz recorda que políticament es va fer un pacte, que el primer any va tenir lloc a tots els ajuntaments: hi havia l'acord del PSUC, PSC i CDC (o CiU) de començar amb pactes de govern entre totes tres formacions. Eren els primers partits democràtics antifranquistes, i es van dir pactes de progrés per la democràcia. Els programes eren molt bàsics: eliminar la corrupció que hi havia, fer les obres i actuacions més bàsiques que durant anys i panys no s'havien fet, i sanejar al màxim la hisenda. A Badalona el pacte es va complir amb un alcalde comunista, un primer tinent d'alcalde socialista, Joan Blanch, i un segon tinent d'alcalde de Convergència i Unió, Pere Sió. Aquests pactes van durar fins que al març del 1980, quan es van fer les primeres eleccions a la Generalitat, va guanyar Convergència i Unió. Un cop constituït el primer govern de Convergència, la decisió de Jordi Pujol i de Convergència va ser trencar aquells pactes de progrés, ja que volien fer electoralisme, fer les seves campanyes i no volien compartir els governs municipals amb socialistes o comunistes. Així —sempre segons Emili Muñoz— va començar una etapa negra en relació amb la Generalitat, un pols que va durar fins que va ser president Pasqual Maragall.

El 8 de maig de 1983 es van celebrar les segones eleccions en democràcia. La participació va ser d'un 61,39 % i s'hi van presentar vuit formacions. El PSC, amb Joan Blanch al capdavant, va treure 12 regidors; el PSUC, amb Màrius Díaz, 11; Convergència amb Josep Serra, 3, i la coalició AP-PDP-UC, amb Jordi Calvet, 1 regidor.

El PCC, que va ser el sector que es va escindir del PSUC un cop es va celebrar el V congrés, no va treure cap regidor. Així es va

perdre l'oportunitat, diu Emili Muñoz, que un partit líder en la lluita obrera continués al capdavant de la defensa dels drets dels treballadors, i a la vegada es va perdre l'oportunitat que un home íntegre i d'acció seguís governant la ciutat de Badalona. L'única cosa que va aconseguir l'escissió del PCC va ser apartar del mapa polític els comunistes, és a dir aquells que li feien ombra al Partit Socialista Obrer Espanyol.

Màrius Díaz com a alcalde (1979-1983)

El dia 19 d'abril de 1979 Màrius Díaz Bielsa va ser investit alcalde. Començava així una etapa democràtica a la ciutat de Badalona. Diferents col·laboradors i amics parlen de Màrius Díaz, de l'home i de l'alcalde.

El que va ser segon tinent d'alcalde i regidor de Cultura, Jaume Oliveras, recorda que amb Màrius Díaz es van conèixer després d'unes festes del PSUC. En recorda els moments inoblidables de concerts, parlaments i altres activitats.

En aquell moment Jaume Oliveras es convertí en coordinador del grup comunista de l'Ajuntament i en portaveu municipal. Arran d'això comenta que cada matí es reunien ell, l'alcalde i dues persones més per confeccionar el programa del dia. Recorda que va ser una etapa molt engrescadora de fer política, tot estava per fer i res no era impossible. Oliveras constata que van voler canviar els fonaments de la ciutat, en el món associatiu, en el món veïnal. Es tractava de trenar totes aquestes col·laboracions per lligar-les entre elles i poder treballar per una ciutat millor. Ells van creure que era possible.

Per aconseguir aquest treball conjunt, hi va haver dos elements fonamentals que jugaven a favor de Màrius Díaz: la seva personalitat i l'estructura del PSUC a la ciutat. Ell tenia molta capacitat

Acabat el Ple del 19 d'abril del 1979, l'alcalde i els regidors surten al balcó a saludar. Se celebrava la formació del primer ajuntament democràtic. Genís Vera. Museu de Badalona. Al. Fons Genís Vera.

d'arribar a la gent, tenia una personalitat molt empàtica i comunicativa, anava pels barris a fer els mítings, la gent li acostava les criatures perquè els fes un petó, entre altres fets. Així ho recorda el mateix Jaume Oliveras. En segon lloc, el PSUC tenia presència a tota la ciutat: a les associacions de veïns, als moviments cristians i culturals, i això també feia que s'apostés per aquest treball conjunt proposat.

Jaume Solà recorda que Màrius Díaz era un líder natural, que arrossegava la gent per la seva manera de fer i de ser, no tenia afany de protagonisme, sinó que era el protagonista, embadalia la gent.

Deia de Màrius Díaz que ho raonava tot amb una paciència infinita i que anava a tot: mítings, assemblees, etc. S'exposava a tota mena de reunions, abans, durant i després de la seva època d'alcalde. En paraules de Jaume Solà: "En Màrius era una persona fonamentalment especial i rellevant. D'aquestes persones a les quals, analitzant la seva vida, t'adones que tenia un gran magnetisme personal, amb una gran noblesa de caràcter, tenia molt present l'acció. No tenia mai dubtes. Si li deia 'N'estàs segur?' i ell deia "Anem", ja hi era. Creava un magnetisme important.

Neus Ronda, que, com hem dit, va fundar amb ell la llibreria Al Vent, diu: "En Màrius era molt valent i la gent el seguia, i ho feia perquè ell anava endavant, és el paper del líder. La gent sabia que ell no deixava mai la gent a l'estacada".

Josep Guardiola, amic personal de Màrius Díaz, el recorda com un tòtem, un líder natural i, segons ell, encara ho és. Va saber envoltar-se de gent molt capacitada i el PSUC va buscar en la figura de Màrius Díaz una persona pública i amb empenta. Si no hagués estat per l'escissió del PSUC, segurament haurien continuat governant en el mandat següent. També recorda que a l'època en què Màrius Díaz va ser alcalde, ningú no sabia fer política, però

entre ells hi havia bons tècnics, advocats, etc. Un, Jaume Solà, era una persona molt organitzada, com a enginyer que és.

Màrius era un home d'acció. A tall d'exemple, Emili Muñoz recorda que en els primers mesos del seu mandat, es va presentar amb la policia municipal i un notari a l'escorxador municipal a fer una investigació i una acta de totes les irregularitats que hi havia a dintre: sanitàries, tècniques, de la situació dels animals i de personal. Va fer un informe que va ser demolidor per a unes quantes carnisseries de Badalona que tenien nom i prestigi. Aquesta acció a l'escorxador significava que volien actuar de manera seriosa i van començar allà perquè se sabia que hi havia moltes irregularitats.

Una altra mostra de la capacitat d'acció que tenia Màrius Díaz va ser amb l'Hospital de Can Ruti. Feia tres anys que estava acabat: amb tota la maquinària, quiròfans equipats, calefacció funcionant i, fins i tot, els llits fets. Però per tràmits burocràtics, desídia, i perquè faltava una claveguera, no s'obria. En dues o tres setmanes va fer la gestió. Se'n va anar a Madrid i sense parar i en un no-res es va obrir l'hospital. La inauguració de Can Ruti es produí dins la legislatura de Màrius Díaz.

Ell mateix va fer també una acció a l'Hospital de Badalona. Es va assabentar per evidències i explicacions de gent de la seva confiança que el director de l'hospital era un corrupte. I el va fer fora.

Ja hem dit abans que com a persona, era directa i empàtica, bon comunicador. Emili Muñoz recorda que era una persona a qui et creies. Anava pels bars, pels barris, ho explicava tot a la gent. Confessava que moltes coses les copiava de Julio Anguita, que va ser alcalde de Còrdova molts anys i que tenia un estil molt directe.

Per exemple, anava amb una pissarra i explicava les coses a la gent, cosa que va fer també Màrius Díaz.

Totes aquestes vivències i experiències ja ens fan entreveure que Màrius Díaz va ser un alcalde com n'hi ha hagut pocs al llarg de la història.

Canvis a Badalona en el seu mandat: 1979-1983

Quan van arribar a l'Ajuntament, el primer que calia fer era seguir una de les consignes del partit. El secretari i l'interventor de l'antic l'Ajuntament havien de sortir i calia nomenar-ne uns altres, però Màrius Díaz va conservar-los tots dos. Cert és que va trobar algunes irregularitats en l'interventor, però va saber reconduir-les i així van poder treballar junts durant tot el mandat. Dels funcionaris de l'antic Ajuntament, en van marxar pocs, menys de deu persones dels 800 o 900 que hi havia treballant. La resta de persones van ser noves incorporacions.

Molts van ser els grans canvis que va experimentar la ciutat durant el govern de Màrius Díaz. Badalona era una ciutat desvertebrada i molt mal comunicada, la seva situació geogràfica no ajudava a estructurar els diferents barris, era una ciutat amb moltes mancances, moltes cicatrius. Hi havia carrers sense asfaltar, sense clavegueram o en mal estat.

L'equip de govern, amb Màrius Díaz al capdavant, va empatitzar molt amb la ciutadania. Fos on fos que hi havia un conflicte, ja hi havia un parell de regidors presents i disposats. Treballaven de valent i sense cap altre interès que tirar endavant el seu projecte.

Des de Cultura, la regidoria que assumí Jaume Oliveras, també es van fer diverses obres. Una de les més emblemàtiques va ser canviar el nom de molts carrers, recollint una reivindicació del poble badaloní que volia eliminar el nomenclàtor franquista de la ciutat. En el Ple del 27 d'abril del 1979 ja es va determinar

canviar el nom de més de trenta carrers i places. Tota aquesta feina havia estat iniciada per la Taula de Cultura, que funcionava abans de proclamar-se el primer Ajuntament democràtic. A partir d'aquell moment, la Taula de Cultura, l'organisme que feia el seguiment dels temes culturals, va deixar d'existir per tal que l'Ajuntament n'assolís la gestió.

D'altra banda, també des de la regidoria de Cultura, les festes de la ciutat van ser repensades i modernitzades. El consistori va donar molta importància a les Festes de Maig, que se celebraven al voltant de la figura del patró, Sant Anastasi, i que es van transformar en Festes de Primavera. També es van redefinir altres celebracions importants, com Sant Jordi, el cicle de Nadal, el Carnestoltes i les festes de barri, que eren les petites festes majors de cada barri.

Un altre àmbit en què es va treballar va ser la defensa del patrimoni. L'any 1980 es va aprovar el Catàleg de Patrimoni i es van rehabilitar dues masies que eren propietat del municipi: Can Miravitges i Can Cabanyes. D'altra banda, es va potenciar el Museu amb el retorn de peces d'època romana que havien estat espoliades per la Falange l'any 1940. En són mostra, la Venus de Badalona, un símbol de la ciutat, o la *tabula hospitalis*, document en una taula de bronze que data de l'any 98 dC. El 19 d'octubre de 1980 es va celebrar el retorn d'aquestes i altres peces, que fins aleshores havien estat al Museu Arqueològic de Barcelona.

Quant a la llengua, es va fer una gran tasca en la immersió lingüística. Es va dur a terme a les escoles i en paral·lel l'ensenyament de català per a adults. En els diferents barris hi havia gent que, a banda de no saber català, no sabia llegir ni escriure. Es va aconseguir que el català fos la llengua d'ús. Es portava el veïnat a veure actes culturals, com al teatre, i després ho comentaven.

La mesa durant el primer Ple, el 27 d'abril de 1979, Pavelló de La Plana. Màrius Díaz Bielsa davant del micròfon. Genís Vera. Museu de Badalona. Al. Fons Genís Vera.

S'incentivava la lectura en català per també poder comentar-la en grup. Tota aquesta participació de la gent, a part de fer possible que aprenguessin català, també va fer que coneguessin la cultura catalana. El teixit associatiu va ajudar-hi molt. Es va aconseguir que es creés una federació d'associacions de veïns; d'aquesta manera es podia treballar i avançar conjuntament. Es va actuar molt en aquest sentit.

En l'àmbit cultural, un dels aspectes del qual Màrius Díaz se sentia molt orgullós va ser el fet que, en el seu mandat, l'Escola de Música es convertís en Conservatori Professional. Llavors el

Conservatori Professional de Música de Badalona era, possiblement, un dels millors d'Espanya. Gràcies a un estudi econòmic, es va veure que amb el pressupost de què disposaven, sortien més músics professionals que d'altres conservatoris d'Espanya. També se sentia satisfet de les persones que hi havia i dels que el dirigien.

En un altre àmbit, en el dels mitjans de comunicació, es va promocionar una revista d'informació municipal, que incorporava la llengua catalana. També es va crear l'emissora Ràdio Ciutat de Badalona i, més endavant, una televisió local, Televisió de Badalona-canal 21.

L'any 1981, durant el període de les Festes de Maig, en un programa molt estudiat, tot aprofitant les festes, Màrius Díaz va voler fer una emissió televisiva. L'assumpte no era fàcil. En alguns municipis molt petits, s'havia creat una televisió local, però l'Estat no va tolerar que es fes en un gran municipi com Badalona. Era un acte delictiu, ja que la televisió era un monopoli de l'Estat, i van forçar la llei. El fet consistia a enregistrar un vídeo durant les celebracions i fer una emissió per televisió. Tot i les dificultats tècniques i que havia de ser una cosa molt artesanal, ho van voler provar. Quan van voler fer el programa, els van detenir.

Enric Juliana creu que aquesta resposta va ser una decisió política per part de Jorge Fernández Díaz, de la UCD. Aquell dia durant unes hores els van tenir aïllats en una habitació de la comissaria de Badalona i després van acabar tancats al Palau de Justícia bona part de la nit. Finalment, van comparèixer davant del jutge de guàrdia, els van obrir diligències i van decretar la llibertat provisional sense fiança.

Els regidors que van estar presos aquella nit van ser, a banda del mateix Màrius Díaz; M. Luisa Longas, de l'Àrea de Serveis Municipals; Jaume Oliveras, de Cultura; Manuel Armentero, de Participació Ciutadana i Juan Felipe Ruiz, d'Interior. El Govern Civil va demanar el tancament de la Televisió el 27 de maig de 1982.

Aquella nit, la plaça de l'Ajuntament de Badalona estava plena de gent. La ciutadania estava mostrant una gran empatia cap a l'alcalde Màrius Díaz i li mostrava el seu suport.

De les grans fites aconseguides per l'equip de govern de Màrius Díaz, també n'hi va haver de relacionades amb l'ensenyament. L'alcalde va convocar una manifestació el 26 de maig de 1979,

que va ser la més important dels anys de la Transició a Badalona. Volien expressar públicament al Ministeri d'Educació la queixa per la seva falta de resposta a la greu manca d'equipaments escolars que patia Badalona. A la capçalera hi anava la Taula d'Ensenyament, que demanava més escoles públiques. Després d'aquesta manifestació, explica el regidor Pedro Jesús Fernández, que van anar a Madrid a demanar diners per construir escoles. Els van aconseguir. També van formar una coordinadora amb altres poblacions per treballar conjuntament, i van convocar una altra gran manifestació, el 27 de setembre del 1979, a Montjuïc, amb altres municipis, que va ser memorable.

La situació era molt crítica. Quan va venir a Badalona el subsecretari del Ministeri d'Educació i Ciència des de Madrid per veure què passava a Catalunya, el van dur als barris de Badalona. Al de la Pau hi havia un edifici semiconstruït i als baixos hi havia una escola, era el Col·legi Popular Assembleari. Hi havia nens i dues o tres persones que impartien classes: eren voluntaris. El subsecretari no va voler entrar i és un fet que exemplifica la manca d'escoles públiques als barris. A més, la ràtio era de quaranta-cinc nens per classe. El primer que van fer va ser abaixar la ràtio a trenta i fins i tot a vint-i-cinc alumnes.

També en l'ensenyament hi havia corrupció, fruit de l'especulació i el benefici personal. A la zona de Can Ruti hi havia tres escoles que funcionaven i els nens de diversos barris havien d'anar-hi en transport escolar. El govern franquista hi havia especulat. Però no tenia sentit que hi hagués tres escoles allà dalt, i menys quan hi havia espais als barris. Per portar els nens a aquestes escoles, un transportista de Badalona, propietari de l'empresa TUSA (Transportes Urbanos, SA), cobrava del Ministeri d'Educació per aquest servei i també de l'Ajuntament. La regidoria d'Ensenyament li va tallar el subministrament, ja que

l'obligació era del Ministeri. La voluntat del govern de Màrius Díaz era que els nens poguessin estudiar als seus barris.

Davant la manca de places escolars, un dia van portar mobles, pupitres i cadires al carrer i van fer classe a l'aire lliure. Alguns mestres que no tenien feina van començar allí a ple aire lliure.

Des de l'Ajuntament van treballar moltíssim per trobar solars i els cedien al Ministeri d'Educació. D'aquesta manera, ells els construïen les escoles. Gràcies als Plans de Reforma Interior van aconseguir que en alguns solars de Llefia destinats a la construcció d'habitatges s'hi poguessin fer escoles.

A part de tots aquests canvis, també es van reduir les línies en cada centre, van nomenar directors alliberats per treballar en la gestió de l'escola, i van aconseguir que hi hagués un professor només de català. També van incorporar les escoles d'estiu que, de fet, van ser les primeres que es van portar a terme. També es va crear el primer centre d'educació ambiental de Catalunya (l'Escola de Natura), que va inaugurar la pedagoga Angeleta Ferrer a Can Miravitges (Pomar), de propietat municipal.

El primer Ajuntament democràtic de Badalona va fer molta pressió en el tema de l'educació, en profunditat. Un cop es van transferir les competències d'educació de Madrid a Catalunya, aquest tema va ser el més ràpid a solucionar-se. En acabar el mandat, havien aconseguit tenir vint-i-set escoles públiques a la ciutat. Aquest assoliment va tenir lloc gràcies a la lluita de la regidoria d'Ensenyament de l'Ajuntament, al suport de la gent i a les associacions de veïns.

En l'àmbit d'Urbanisme i Obres Públiques, Jaume Solà va estar al capdavant de la regidoria. La seva formació era d'enginyer industrial i de l'equip de Màrius Díaz era la persona que millor podia entendre la problemàtica d'urbanització. El seu paper

va ser molt tècnic. Jaume Solà recorda i lloa la tasca del gran equip que formaven. A la regidoria d'Urbanisme es van aconseguir molts canvis bons per a la ciutat en els quatre anys que van ser-hi. Jaume Solà va ser un regidor amb molta capacitat. Es reunia amb les associacions de veïns i discutien. Ell aportava dades sobre les previsions de creixement dels solars i ells li deien allò que el barri necessitava. Hi havia espais que clarament havien de ser edificables, però entre la tasca del regidor, que els escoltava, i les peticions de les associacions de veïns, arribaven a un consens. Jaume Solà presentava els Plans de Reforma Interior perquè fossin aprovats i d'aquesta manera tinguessin zones per a equipaments als barris.

Es va fer algun enderrocament i es va aturar o evitar la construcció d'edificis aixecats il·legalment, derivats de la mala praxis del govern anterior. Van ser accions que van provocar molta oposició d'alguns grups de ciutadans i fins i tot alguna acció violenta.

L'actuació més espectacular va ser l'enderrocament de l'edifici d'habitatges que s'havia construït sobre valuoses restes arqueològiques, entre els carrers del Temple i Termes Romanes. Els veïns van denunciar aquesta construcció i van aconseguir que fos declarada fora de la legalitat pel Tribunal Suprem. L'edifici va ser enderrocat a finals de l'any 1981.

Els grans projectes de ciutat, com va ser el del port i l'especulació que l'anterior govern pretenia fer a Montigalà, van acabar transformant-se en projectes molt diferents gràcies a l'acció del govern de Màrius Díaz.

A part dels enderrocaments i de la reordenació urbanística, es va construir un col·lector transversal a la platja. Fins aleshores les clavegueres desembocaven al mar i quan plovia hi havia molts

problemes a la costa. El nou col·lector anava des de Montgat fins a una depuradora del Poblenou. En quatre setmanes la platja va quedar neta.

Una altra mostra del compromís democràtic de Màrius Díaz va ser la gestió de diferents esdeveniments polítics, com per exemple el del cop d'estat del 23 de febrer de 1981. El consistori va fer un manifest en favor de la democràcia i es calcula que uns 30.000 badalonins van assistir a la manifestació del dia 28 de febrer a Barcelona en contra del cop.

També hi hagué reacció des de l'Ajuntament quan es va iniciar el procés perquè Espanya ingressés a l'OTAN. El 25 de setembre de 1981 hi va haver una moció al Ple i una manifestació el 17 d'octubre del mateix any.

Màrius Díaz Bielsa va saber fer seus els grans projectes de ciutat, i va tirar endavant projectes col·lectius nascuts dels diferents grups associatius de la població. Amb el seu carisma i el fet de ser una persona molt receptiva i molt sensible davant les injustícies, generava empatia amb tothom. Màrius ho solucionava tot amb l'acció.

Darrera etapa política

Ultimant l'etapa del primer govern democràtic a Badalona, cal subratllar que Màrius Díaz sempre va ser una persona coherent amb les seves idees.

En els resultats de les eleccions generals del 28 d'octubre de 1982 a Catalunya les posicions dels partits van ser les següents: PSC, CiU, AP i PSUC, fet que molts analistes polítics van explicar perquè la gent va optar pel vot útil, a favor dels socialistes.

El final del seu mandat com alcalde fou per les eleccions municipals del 8 de maig de 1983, en les quals el PSUC no va sortir-ne guanyador. Diferents van ser les raons que van portar a aquest fet. D'una banda, hi havia hagut el trencament del PSUC amb el PCC, que captaria 3.000 vots que van ser decisius per impedir repetir l'èxit de les eleccions anteriors. A més, Convergència i Unió havia trencat el pacte de govern municipal i també cal tenir en compte que el PSUC i el PSC havien acabat el mandat amb grans desavinences. Però si no hagués estat per l'escissió i la consegüent creació del PCC, mirant el nombre de vots, veiem que el PSUC hagués revalidat la confiança de la majoria. Màrius Díaz tornava a encapçalar les llistes.

A la mateixa època, Màrius es va presentar a les llistes pel Parlament de Catalunya. No tenia pas la idea d'accedir-hi, però va resultar que sí i va ser-ne diputat. Entre el novembre de 1987 i l'abril de 1988 va alternar el lloc al Parlament amb el de regidor a l'oposició a Badalona.

A les eleccions de 1991, de les quals va resultar alcalde Joan Blanch, que ja ho havia estat el 1983, Màrius Díaz va ser-hi dins Iniciativa per Catalunya-Els Verds i van ser les darreres a les quals es va presentar. En els últims temps, el PSUC va perdre molta força i poc després Màrius Díaz es va jubilar.

Mirant enrere veiem com, de mica en mica i sense haver-ho imaginat mai, la seva vida professional es va anant polititzant fins a la seva jubilació. Llavors es va retirar a viure a Pineta, el seu racó, on encara resideix. Allí el visiten els seus quatre fills i els amics, i segueix la seva vida a la terra que el va veure néixer.

Màrius Díaz Bielsa ens recorda que la política és un servei al poble. Que mai no ho oblidem.

Bibliografia/Webgrafia

ABRAS, Margarida; CARRERAS, Montserrat; NIETO, M. Dolors. *Tots els carrers de Badalona*, Badalona: Museu de Badalona, 2003.

ABRAS POU, Margarida. *Entrevista realitzada per M. Abras a Màrius Díaz*. Enregistrament sonor no publicat cedit per Margarida Abras Pou, 2004.

GIRALT I PAULÍ, Enric. "La Transició a Badalona 1975-1979". *Carrer dels Arbres. Revista anuari del Museu de Badalona* [en línia]. Badalona: Museu de Badalona, 1998, núm. 9, p. 69-80. Disponible a: www.raco.cat/index.php/CarrerArbres/article/view/294569/383078. [Consulta: 14 de febrer de 2020].

JULIÀ FERNÁNDEZ, Maria (2020): *Màrius Díaz Bielsa: Una peça clau en la Badalona democràtica*. [Treball de Final de Grau, Història, publicat] Grau en Humanitats. Universitat Oberta de Catalunya. <http://hdl.handle.net/10609/128448>

Revista de Badalona 18 i 21 d'abril de 1979.

VILLARROYA I FONT, Joan (dir.). *Història de Badalona*. Badalona: Museu de Badalona, 1999.